

2014. szeptember 18., csütörtök

P8_TA(2014)0024

Az emberi jogok megsértése Bangladesben

Az Európai Parlament 2014. szeptember 18-i állásfoglalása az emberi jogok megsértéséről Bangladesben (2014/2834(RSP))

(2016/C 234/03)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Bangladesről szóló korábbi állásfoglalásaira,
  - tekintettel az EK és Banglades között 2001-ben létrejött együttműködési megállapodásra,
  - tekintettel a bangladesi alkotmány 33. és 35. cikkére, amely kimondja, hogy senkit nem lehet kínzásnak vagy kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak kitenni, és hogy senkit nem lehet letartóztatni vagy őrizetbe venni annak indokaira vonatkozó tájékoztatás nélkül,
  - tekintettel a bangladesi legfelső bíróság ítéletére, amely védintézkedéseket állapít meg a rendőrség által a büntető törvénykönyv 54. szakasza értelmében fogatosított önkényes letartóztatások ellen, és amely azt is megköveteli, hogy az őrizetbe vétel során bekövetkezett elhalálozásokat a főügyész vizsgálja ki a megfelelő jogi eljárás keretében,
  - tekintettel a polgári és politikai jogok nemzetközi egyezségokmányára, amelyet Banglades 2000-ben ratifikált,
  - tekintettel eljárási szabályzata 135. cikkének (5) bekezdésére és 123. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel az EU-nak jó és régóta tartó kapcsolata van Bangladdesszel, többek között a partnerségről és a fejlesztésről szóló együttműködési megállapodás révén;
- B. mivel Banglades az utóbbi években jelentős előrelépéseket tett, különösen a millenniumi fejlesztési célok megvalósítása és gazdasági teljesítménye terén;
- C. mivel a bangladesi kormány bejelentette, hogy „zéró tolerancia” politikát alkalmaz az emberi jogok a büntetés-végrehajtási szervek általi bárminemű megsértésével szemben, továbbá törvényt hozott a rendőrség reformjáról, amely rendelkezett a magatartási kódexről, a modell-rendőrkapitányságokról és a főbb rendőrkapitányságokon működő áldozatsegítő központokról is;
- D. mivel a bangladesi kormány bejelentette, hogy a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságával együttműködve tanácsadási és képzési programokat szervez a büntetés-végrehajtási szervek és börtönhatóságok számára a kínzás elleni nemzetközi védintézkedésekről;
- E. mivel az elmúlt években Bangladesben számos tragédia történt ruhagyárakban, amelyek közül a legtragikusabb, a Rana Plaza-i gyáromlás több mint 1 100 halálos áldozatot követelt; mivel a Rana Plaza-i épület összeomlását követően Banglades a ruházati ágazatban működő fontosabb érdekelt felekkel összefogva reformprogramot indított útjára, amelynek célja a biztonságos és tisztességes munkakörülmények biztosítása; mivel a bangladesi fenntarthatósági megállapodás keretében az EU támogatja ezt a programot, azonban néhány érdekelt fél nem hajlandó részt venni abban;
- F. mivel Bangladesben még mindig gyakoriak – az állambiztonsági erők állítólagos tevékeny részvételével történő – eltűnések, a kínzás és az egyéb bántalmazás, annak ellenére, hogy az alkotmány, a büntető törvénykönyv, valamint a kínzás és az őrizet során bekövetkező halálesetek tilalmáról rendelkező törvény biztosítékokat ír elő; továbbra is fennállnak továbbá korlátozások a véleménynyilvánítás szabadságához fűződő jogokat illetően;

2014. szeptember 18., csütörtök

- G. mivel a 2014. január 5-i általános választásokat követően, amelyeket a fő ellenzéki párt, a Bangladesi Nacionalista Párt (BNP) bojkottált, és amelyeket beárnyékolta a BNP által kezdeményezett, erőszakba torkolló sztrájk, a Sheikh Hasina által vezetett Awami Liga kormány számos lépést tett a polgári jogok korlátozása terén;
- H. mivel a tíz évvel ezelőtt a szükséghelyzeti reagálás érdekében — a fegyveres csoportok általi fenyegetésekre válaszul — létrehozott gyorsreagálású hadtest mind katonai, mind rendőri erőket magában foglal, és ezáltal a katonaságot átlátható elszámoltathatósági mechanizmusok nélkül vonja be a polgári büntetés-végrehajtásba; mivel független emberi jogi szervezetek szerint a gyorsreagálású hadtest mintegy 800 halálesetért felelős, amelyekért a felelős tiszteket nem lehet büntetőeljárás alá vonni, illetve rájuk büntetést kiszabni; mivel a gyorsreagálású hadtest több tagjának közelmúltbeli, egy vezető párt politikusának feltételezett bérgyilkosságaért történt letartóztatásától eltekintve a többi égbekiáltó visszaélés büntetlenül marad;
- I. mivel 2014. augusztus 6-án a bangladesi kormány közzétette új médiapolitikáját; mivel e politika egyes elemei korlátozzák a média szabadságát, azáltal például, hogy az „államellenes”, a „nemzeti ideológiát kifigurázó” és „a bangladesi kultúrával nem összeegyeztethető” megnyilvánulásokat tiltják, és korlátozzák az „anarchiáról, felkelésekről vagy erőszakról” beszámoló riportokat; mivel a kormány tervezi, hogy törvényi keretet vezet be a politika végrehajtására; mivel Banglades 179 közül a 179. helyen áll a globális sajtószabadsági indexen;
- J. mivel a bangladesi kormány javaslatot tett egy olyan új törvényre, amely az értesülések szerint szigorúan korlátozni fogja a nem kormányzati szervezetek (NGO-k) tevékenységét; mivel a külföldi adományok szabályozására vonatkozó új törvénytervezet szabályozná az összes, külföldi adományból fenntartott csoport tevékenységét és finanszírozását, és a miniszterelnöki hivatal mellett működő NGO irodát a külföldi finanszírozású projektek feletti jóváhagyási jogkörrel ruházná fel; mivel az új törvénytervezet előzetes jóváhagyási kötelezettséget ír elő ahhoz, hogy valaki munkája részét képező önkéntes tevékenység céljából elhagyhassa az országot; mivel az NGO-k körében elterjedt az aggodalom, hogy a törvény még több állami tisztviselőt jelöl majd ki megfigyelőnek, értékelőnek és jóváhagyónak, ami potenciálisan késedelmekhez és gondatlanságokhoz vezethet;
- K. mivel 2014. augusztus 27-én Hana Shams Ahmedet, a Chittagong Hill-nemzetközi bizottság (CHTC) koordinátorát és egy ismerőst a Chittagong Hill-i Bandarbanban található Shoilopropathoz tett magánlátogatása során az úgynevezett Somo Odhikar Andolon 8–10 tagja brutálisan bántalmazta; mivel a rendőrség nyomozati osztályának négy munkatársa, akik állítólag testőri felügyeletüket látták el, nem avatkozott be, sőt eltűnt a támadás során;
- L. mivel az etnikai vagy vallási indíttatású erőszakos cselekmények folytatódnak, melyre példa a több tucat felfegyverzett személy által a Pontifical Institute of Foreign Missions (PIME) apácáinak kolostora ellen 2014. július elején Boldipukuban elkövetett támadás; mivel a támadás során a kolostort kifosztották, és az apácákat fizikailag bántalmazták;
- M. mivel legalább négy bloggert és két emberi jogi jogvédőt vettek vád alá az elmúlt két évben az információs és kommunikációs technológiai (IKT) törvény 57. szakaszára hivatkozva;
- N. mivel a bangladesi nemzetközi büntetőtörvényszék (ICT), amelynek célja, hogy a bangladesi függetlenségi háború során elkövetett háborús bűnöket vizsgálja ki, eddig tíz ítéletet hozott, köztük nyolc halálos ítéletet és két életfogytig tartó szabadságvesztést; mivel Abdul Quader Mollah iszlám politikus volt az első kivégzett személy; mivel az ICT-t az a súlyos és ismételt kritika éri, hogy nem felel meg a nemzetközi normáknak; mivel a becslések szerint több mint ezer ember van siralomházban Bangladesben;

2014. szeptember 18., csütörtök

- O. mivel a Rana Plaza-i gyár 2013. áprilisi tragikus összeomlását követően a bangladesi kormány és a nyugati viszonteladók szabályozást léptettek életbe, amelynek keretében több mint 3 500 ruhagyárat ellenőriznek a szerkezeti, tűz- és elektromos biztonság szempontjából; mivel bár a nyugati viszonteladók által elvégzett ellenőrzések folyamatosak és nyilvánosak, a bangladesi kormány által végzett ellenőrzésekről még nem tettek közzé információt;
- P. mivel a Rana Plaza koordinációs bizottság által az áldozatok és a túlélők megsegítésére létrehozott adományozói vagyongazdálkodó alap – amely a bangladesi kormány képviselőiből, a ruhaipar képviselőiből, szakszervezeti küldöttekből és a nem kormányzati szervezetek képviselőiből áll, és amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) elnököl – még nem érte el a 40 millió USA-dolláros célt; mivel a „Tiszta ruha” kampány szerint a Rana Plaza-i gyárakhoz kapcsolható, elsősorban európai és egyesült államokbeli társaságoknak csak a fele járult hozzá az adományozók vagyongazdálkodó alapjához;
- Q. mivel a néhány munkajogi reform ellenére a munkavállalók továbbra is zaklatásokról és azt célzó megfélemlítésekről számolnak be, hogy ne csatlakozzanak és ne hozzanak létre szakszervezeteket, és mivel továbbra is jelentések érkeznek a szakszervezeteket szervező személyek elleni erőszakról; mivel a 2013. évi munkajogi törvény továbbra sem felel meg a nemzetközi normáknak az egyesülés szabadsága — és többek között a sztrájkjog és a kollektív tárgyalási jog — tekintetében;
1. elismerését fejezi ki a bangladesi kormány felé a millenniumi fejlesztési célok megvalósításának irányába tett előrelépésért, amely polgárok milliói számára mindennapi életük tényleges javulását eredményezte; tudomásul veszi továbbá azt a tényt is, hogy e fejlődésre nehéz belpolitikai körülmények között került sor, ideértve a radikális csoportok — például a BNP-hez köthető Dzsamáat e-Iszlámi párt — által elkövetett erőszakos cselekmények által jelentett folyamatos fenyegetettséget; üdvözli e tekintetben a gyermekházasságok megelőzésére vonatkozó törvényt 2014. szeptember 15-i elfogadását;
  2. aggodalmát fejezi ki ugyanakkor a gyorsreagálású hadtest és más biztonsági erők által továbbra is elkövetett emberi jogi jogsértések miatt, ideértve az ellenzéki aktivisták elrablását és bírósági eljárás nélküli kivégzésüket; ismételt felszólít a halálbüntetés eltörlésére, és üdvözli a legfelső bíróság 2014. szeptember 16-i határozatát, amelyben a nemzetközi büntetőtörvényszék által Delwar Hossain Sayedee-re, a Dzsamáat e-Iszlámi alelnökére kiszabot halálbüntetést életfogytig tartó szabadságvesztésre változtatta;
  3. felszólítja a bangladesi kormányt, hogy haladéktalanul bocsásson szabadon minden elrabolt személyt, kivéve, ha a törvény értelmében bűncselekménnyel vádolható, mely esetben haladéktalanul bíróság elé kell állítani őket; felszólítja a bangladesi hatóságokat, hogy a parancsnoki felelősséget figyelembe véve indítsanak nyomozást az elkövetőkkel szemben, és a felelősöket tisztességes eljárást biztosítva állítsák bíróság elé; sürgeti a kormányt, hogy hozzon létre független testületet ezen esetek kivizsgálására, és ismételt felszólítja a kormányt, hogy állítson fel egy hatékony és teljes mértékben független emberi jogi bizottságot;
  4. sürgeti a kormányt, hogy a közrend helyreállításához csak a legminimálisabb erőket vesse be, és szigorúan tartsa tiszteletben az erőszak és a lőfegyverek használatára vonatkozó ENSZ-alapelveket; határozottan elítéli az ellenzéki csoportok által a polgári lakosság és a kormánycélpontok ellen elkövetett erőszakos cselekményeket; felszólítja az ellenzéki csoportokat, hogy kizárólag békés tüntetések formájában fejezzék ki véleményüket;
  5. sürgeti a bangladesi kormányt, hogy szorítsa vissza a jog korlátai közé az állami biztonsági erőket, ideértve a rendőrséget és a gyorsreagálású hadtestet is; határozottan felszólítja a bangladesi hatóságokat, hogy vessenek véget a gyorsreagálású hadtest büntetlenségnek azáltal, hogy nyomozást rendelnek el és eljárást indítanak a gyorsreagálású hadtest által állítólagosan elkövetett büntetendő gyilkosságokra vonatkozólag; rámutat arra, hogy szorosan figyelemmel fogja kísérni a narayanganji gyilkossági ügyben folyó eljárást, amelynek kapcsán a gyorsreagálású hadtest három tisztjét letartóztatták, akik jelenleg hét személy 2014 áprilisában Narayanganjban történt elrablása és meggyilkolása miatt bírósági tárgyalásukra várnak;
  6. hangsúlyozza a független, pártatlan és hozzáférhető igazságszolgáltatási rendszer fontosságát a jogállamiság és a lakosság alapvető jogai tiszteletben tartásának előmozdítása szempontjából, valamint hangsúlyozza a nemzetközi büntetőtörvényszék reformjának időszerűségét; rámutat, hogy minden eddiginél fontosabb az igazságszolgáltatás, valamint a biztonsági szervek és az emberi jogi szervezetek iránti lakossági bizalom kiépítése, tekintve, hogy a régióban egyre több az al-Kaidához hasonló terrorista szervezet részéről érkező fenyegetés;

2014. szeptember 18., csütörtök

7. aggodalmát fejezi ki a nem kormányzati szervezetekre vonatkozó törvényjavaslat kapcsán; sürgeti a bangladesi kormányt, hogy folytassa a törvényjavaslat tartalma kapcsán a független csoportokkal folytatott konzultációkat, és gondoskodjon arról, hogy elfogadása esetén a törvény megfeleljen a Banglades által aláírt nemzetközi normáknak és polgári jogi egyezményeknek;
  8. sürgeti a bangladesi kormányt, hogy ismerje el és tartsa tiszteletben a sajtó és a média szabadságát, és tegye lehetővé az emberi jogi jogvédő csoportok számára, hogy fontos szerepet játszanak az elszámoltathatóság erősítésében és az emberi jogi jogsértések dokumentálásában; sürgeti a bangladesi hatóságokat, hogy vonják vissza az új médiapolitikát, és tegyenek eleget a szólásszabadság és a véleménynyilvánítás szabadságának biztosítására vonatkozó kötelezettségeiknek;
  9. aggodalmát fejezi ki az egyre-másra előforduló etnikai és vallási indíttatású erőszakos cselekmények miatt; sürgeti a bangladesi kormányt, hogy nyújtson fokozottabb védelmet a kisebbségeknek, így a hinduknak, a buddhistáknak, a keresztényeknek és a bihariknak is; üdvözli a boldipukui kolostor elleni támadást elkövető gyanúsítottak letartóztatását;
  10. felhívja a bangladesi kormányt a munkaügyi jogszabályok végrehajtásának biztosítására, és további reformokra szólít fel annak érdekében, hogy azok összhangba kerüljenek az ILO normáival, különösen a munkavállalók azon lehetősége tekintetében, hogy szakszervezeteket hozzanak létre és azokba belépjenek;
  11. tudomásul veszi a ruhaipari reformprogramokat, de sürgeti a kormányt, hogy maradéktalanul hajtsa végre az ILO-val 2013 májusában elfogadott és aláírt cselekvési tervet, beleértve az ellenőrök munkába állításával és képzésével, valamint a több ezer gyár alapos ellenőrzésével — és azok megállapításainak nyilvánosságra hozatalával — kapcsolatos előírásokat; sürgeti a bangladesi tűz- és épületbiztonsági megállapodás aláíróit, hogy tartsák be kötelezettségvállalásaikat, beleértve az áldozatok anyagi kompenzálását és a minimumkövetelményeknek való megfelelést;
  12. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy 2014 júniusában az adományozók vagyongazdálkodási alapjához önkéntes vállalati adományokból befolyt összeg csak 17 millió USD-t tett ki, ami a vártnál 23 millió USD-vel kevesebb; ezért arra a következtetésre jut, hogy az önkéntesség elve alapján nem lehet kompenzálni a Rana Plaza-i épületben bekövetkezett katasztrófa áldozatait, és hogy ezért sürgősen kötelező mechanizmust kell életbe léptetni;
  13. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást Banglades kormányának és parlamentjének, a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.
-